

Utbildningsinspektion i Sätunaskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	1
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten och besökt Sätunaskolan den 2-3 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1 – 6.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sätunaskolan dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sätunaskolan intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever, elevråd samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Sätunaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	25
Grundskola	254

Uppgifterna är skolans egna från januari 2006.

På skolan finns två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper, dels den s.k. allergienheten, dels den s.k. Sätunagruppen bestående av elever med diagnosen autism eller asbergers syndrom.

På skolan finns fem arbetslag. Sätunagruppen bildar ett eget arbetslag. Två arbetslag finns för förskoleklass – årskurs 3 och två arbetslag för årskurs 4 – 6. Slutligen finns en arbetsgrupp bestående av skolans tre speciallärare, dessa riktar sitt arbete mot alla arbetslag. I varje arbetslag finns en verksamhetsledare som ingår i skolans ledningsgrupp tillsammans med rektorn.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sätunaskolan av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan en utbildning av god kvalitet. Eleverna är trygga och trivs och kunskapsresultaten är förhållandevis goda. Skolans värdegrundsarbete är överlag bra och man har ett bra system för att upptäcka elevers behov av särskilt stöd. Vidare bedöms ledningen av skolan fungera väl och skolans personella resurser bedöms som goda.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kännedom om utbildningsmålen i samtliga kursplaneämnen bör förbättras liksom elevernas inflytande över det egna lärande.
- Skolans uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i alla ämnen i årskurs 5 bör förbättras liksom utvärderingen av undervisningen.
- Skolan bör arbeta vidare med att bättre anpassa undervisningen efter enskilda elevers behov.
- Kvalitetsredovisningen bör utvecklas utifrån de nationella målen.
- Den pedagogiska ledningen bör utvecklas ytterligare.
- Skolan bör skapa rutiner för att säkerställa att elevers behov av svenska som andraspråk tillgodoses.
- Skolan behöver analysera hur man arbetar med ämnet teknik i förhållande till kursplanemålen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Elevens val anordnas inte i enlighet med bestämmelserna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Resultaten i de nationella ämnesproven för årskurs 5 vid Sätunaskolan år 2005 var att 89 procent av eleverna nådde målen i svenska, 83 procent i engelska och 85 procent i matematik. I samtliga tre ämnen nådde 78,3 procent av eleverna målen. Resultaten inkluderar de två särskilda undervisningsgrupper som finns på skolan. Av de totalt 11 elever som inte klarade alla delar av de nationella proven var 64 procent pojkar. Skolan har på olika sätt arbetat för att förbättra pojkarnas måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att kunskapsresultaten är förhållandevis bra, trots att de naturligtvis kan bli ännu bättre.

I skolans dokumentation finns uppföljning av elevernas kunskaper i årskurs 3 och 6 i förhållande till de kravnivåer kommunen fastställt för dessa årskurser. Rektorn uppger att skolan är noga med att analysera resultaten på de nationella proven, vilket också personalen bekräftar. Inspektörerna bedömer att skolan följer upp elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 men det skall göras i alla ämnen i relation till de nationella uppnåendemålen i årskurs 5. Eftersom kravnivåerna är ett kommunalt initiativ bedöms dessa i kommunrapporten. Skolan bör dock bli bättre på att följa upp och utvärdera resultaten i alla ämnen i relation till de nationella uppnåendemålen i årskurs 5.

När det gäller elevernas kännedom om målen för utbildningen så framgår av intervjuerna med personal, elever och föräldrar att elevernas kännedom om de kravnivåer kommunen fastställt är förhållandevis god. Av intervjuerna framgår dock att elevernas kunskap om kursplanemålen är förhållandevis lågt. Denna bör öka.

Normer och värden

På skolan har man under år 2005 genomfört en trivselenkät bland eleverna. Enligt uppgift var resultatet förhållandevis gott men eleverna pekade ut vissa ställen på skolan som man uppfattade som otrygga. Skolan har efter enkättilfället vidtagit åtgärder för att öka tryggheten. I kvalitetsredovisningen för 2004 skrivs att eleverna har blivit tryggare, elevgrupperna mer samspelade och att arbetsro finns. Av gjorda observationer och intervjuer har inspektörerna fått uppfattningen att eleverna i allmänhet är trygga, att skolan tar eventuella kränkningar på allvar och att eleverna visar ansvar gentemot varandra. Av elevintervjuerna framgår dock att en del bråk och tråkningar förekommer. Inspektionen visar vidare att elevernas språkbruk är bra och att deras ansvarstagande för sina studier i allmänhet är gott. Inspektörerna bedömer att skolans resultat avseende normer och värden är gott men att man behöver fortsätta sitt förebyggande arbete så att eleverna upplever att tråkningar upphör.

I Lpo 94 uttrycks att ”de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever”, och att eleverna skall få ”ett reellt inflytande på utbildningens utformning”. I kvalitetsredovisningen för år 2004 skrivs att skolan under året skapat fungerande elev- och klassråd men att elevinflytandet över skolarbetet saknar strukturer. Liknande skrivningar finns i kvalitetsredovisningen för 2005. Av inspektionen framgår att eleverna har möjlighet

att påverka skolans verksamhet genom de olika råden. Av observationer och intervjuer framgår att elevernas inflytande över det egna lärandet varierar och är lärarberoende. Inspektörerna bedömer att elevinflytandet över det egna lärandet bör utvecklas.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna väl utvecklar kunskaper, normer och värden i enlighet med bestämmelserna även om utbildningsresultat kan förbättras ytterligare. Det är bra att eleverna i allmänhet är trygga och trivs, att eleverna har ett gott inflytande i elev- och klassråd samt att eleverna i så stor utsträckning tar ansvar för sin miljö. Skolans uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen i årskurs 5 bör förbättras liksom elevernas kunskaper om de nationella målen. Elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen bör öka.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skolan förebygger kränkningar genom bl.a. Lions Quest, projekt Charlie, kompisamtal och massage. Under 2005 genomförde skolans s.k. "Må-bra- grupp" en elevenkät som föranlett åtgärder för att förbättra elevernas trygghet ytterligare. Sammantaget bedöms skolan ha ett gott förebyggande arbete mot kränkande behandling. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling definierar bl.a. begreppet kränkande behandling, beskriver skolans förebyggande arbete och beskriver arbetsgången vid olika typer av kränkningar. Handlingsprogrammet innehåller inte en beskrivning av åtgärder vid kränkningar mellan personal och elever. Programmet är inte heller känt bland elever och föräldrar, vilket det bör vara. Programmet behandlas inte vidare eftersom skolan från den 1 april 2006 istället skall ha en likabehandlingsplan (lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, SFS 2006:67).

Inspektionen visar att personalen, trots att man fört diskussioner om detta, kan bli ännu bättre på att hantera skolans ordningsregler. Eleverna uppfattar det som besvärligt att reglerna hanteras olika av lärarna.

Samverkan mellan föräldrar och personal är positivt enligt lärare och föräldrar. Inspektionen visar att lärarna/skolan har olika sätt att sprida information till föräldrarna om skolans/klassens verksamhet. Flera av de intervjuade föräldrarna upplever att informationen inte är tillräcklig. Inspektörerna anser skolan behöver analysera dessa synpunkter.

I kvalitetsredovisningen för 2004 skrivs att man skapat fungerande elev- och klassråd men att elevinflytandet över skolarbetet saknar strukturer. Elevrådsarbetet och formerna för arbetet kring detta, t.ex. i form av klassråd bedömdes

tidigare i rapporten som gott och eleverna vittnar om att personalen på skolan tar elev- och klassråd på stort allvar.

Som tidigare framgått bedöms inflytandet över det egna lärandet kunna öka. Av inspektionen, och kvalitetsredovisningen, framgår dock att skolan i olika sammanhang diskuterat hur ett elevinflytande över undervisningen kan utvecklas. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna har olika syn på vad elevinflytande är och inspektörerna bedömer att skolans samsyn kring detta bör utvecklas för att elevinflytandet skall kunna stärkas.

Innehåll, stöd, organisering och arbetssätt i undervisningen

I skolans kvalitetsredovisning beskrivs att man arbetat mycket med leken i det pedagogiska arbetet, vilket inspektionen bekräftar när det gäller de yngre eleverna. Inspektionen visar att läromedlen i stor omfattning fall styr undervisningen och att den elevanpassning som sker i undervisningen till stor del handlar om mängden sidor och uppgifter en elev skall prestera. I inspektionen gavs dock exempel på motsatta förhållanden där flexibilitet och individanpassning syntes vara tydligare. Exempel gavs också på temaarbeten med tydlig ämnesintegrering och ett mer individanpassat arbetssätt. Inspektörerna bedömer att skolans undervisningsmetoder bör blir mer flexibla så att en större anpassning sker till enskilda elevers behov. Flera föräldrar och elever uttrycker också att en del elever saknar utmaningar i skolarbetet.

Trots att kommunen satt upp uppnåendemål i olika ämnen för förskoleklassen (bedöms i kommunrapporten) bedömer inspektörerna att lärarnas arbete med eleverna i förskoleklassen stimuleras till utveckling och lärande och ger grund för fortsatt skolgång utan att för den skull är alltför ”skollik”.

Av inspektionen framgår att skolan har arbetat mycket med att få till stånd en enhetlig struktur på arbetet med elevstöd och hantering av åtgärdsprogram. Av intervjuerna med samtliga grupper framgår att eleverna ges stöd på olika sätt och i olika sammanhang även om några lärare uttrycker att stödet naturligtvis skulle kunna vara av större omfattning. Skolförfattningarna uttrycker att stöd i första hand skall ges i klassen. Hur skolan arbetar med att ge särskilt stöd i eller utanför klassen tycks enligt inspektörerna sakna en tydlig strategi, vilket inspektörerna bedömer att skolan kan utveckla.

Utvärdering av lärande och bedömning

Av skolans dokumentation och av intervjuer framgår att lärare sinsemellan och i arbetslag fört pedagogiska diskussioner t.ex. om kommunens kravnivåer, de nationella kursplanerna, språkets betydelse och resultaten på de nationella ämnesproven. Skolan har vidare tagit fram nya handlingsplaner i svenska och matematik utifrån de nationella kursplanerna och lärarna höll vid inspektionstillfället på att bearbeta de nationella kursplanerna i andra ämnen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete i detta avseende är bra men att det kan förstärkas ytterligare trots att ett samarbete finns över arbetslagsgränserna.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet fastställs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen skall upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser om målen inte har uppnåtts.

För år 2005 finns en kvalitetsredovisning som bygger på kommunens kvalitetsredovisning och bl.a. innehåller rubrikerna Förutsättningar, Grundläggande värderingar, Inflytande och delaktighet, Lärande samt Hälsa. Redovisningen innehåller mål, resultat och åtgärder för utveckling. Viss analys finns inbakat i detta, men alltför vag sådan enligt inspektörerna. På skolan finns en arbetsplan, bl.a. med målen från kommunens skolplan och de förbättringsområden som presenterats i föregående års kvalitetsredovisning. De uppgifter skolan tagit fram kring elevernas kunskapsutveckling i de olika ämnena redovisas dock inte. Kvalitetsredovisningens utformning i enlighet med den kommungemensamma modellen bedöms i kommunrapporten, men skolan bör ändå enligt inspektörernas bedömning analysera hur arbetet med kvalitetsredovisningen kan utvecklas så att den tydligare utgör ett led i uppföljningen av de nationella målen.

Dokumentation från skolan och intervjuer visar att skolans verksamhet följs upp dels på utvärderingsdagar ett par gånger per år, men också löpande i skolans ledningsgrupp och i arbetslag. Inspektörerna konstaterar dock att det många gånger är självskattningar från arbetslagens sida, d.v.s. skolan har inte efterfrågat elevers eller föräldrars synpunkter, vilket bör göras i större utsträckning. Observationer och intervjuer visar att lärarna i begränsad utsträckning utvärderar sin undervisning och i vilken mån eleverna deltar i den. Utvärderingen av undervisningen bör utvecklas.

Ledning och intern kommunikation

Samtliga intervjuade uppger att rektorn är förtrogen med den verksamhet hon leder och att hon på många olika sätt utövar det pedagogiska ledarskapet. En del lärare vill dock se rektorn mer ute ”på skolan” och föra direkta diskussioner med henne i stället för via verksamhetsledarna. Skolan bör analysera dessa synpunkter. Inspektörerna bedömer dock att rektorn är förtrogen med den verksamhet hon leder och tar ett övergripande pedagogiskt ansvar på ett bra sätt. Trots det bör den pedagogiska ledningen utvecklas ytterligare kring de förbättringsområden som identifierats i rapporten, t.ex. kring elevinflytande över det egna lärandet.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med arbetsmiljön, föräldrars och elevers delaktighet i det inre arbetet, skolledning och intern kommunikation i många avseenden fungerar bra. Skolan bör arbeta vidare med att få till stånd en större individanpassning. Vidare bör skolan skapa samsyn kring vad elevinflytande över det egna lärandet innebär i syfte att utveckla detsamma. Kvalitetsredovisningen bör utvecklas utifrån de nationella målen. Utvärderingen av undervisningen bör utvecklas. Slutligen bör den pedagogiska ledningen utvecklas ytterligare i vissa avseenden.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Skolans rektor uppger att det i januari 2006 fanns 46 elever berättigade till undervisning i sitt modersmål, 11 elever som har studiehandledning på modersmålet samt 47 elever berättigade till undervisning i svenska som andraspråk, varav 11 deltar. Skolan bör se över sina rutiner för erbjudande av svenska som andraspråk med anledning av att skolan uppger att endast 11 av 47 berättigade deltar i svenska som andraspråk. Enligt rektorn och lärarna ges studiehandledning på modersmålet utifrån vilka ekonomiska resurser kommunen har, inte efter elevernas behov. Enligt rektorn har dock de flesta elever i behov av studiehandledning fått det. Detta bedöms i kommunrapporten.

Den nationella timplanen följs, förutom viss osäkerhet när det gäller ämnet teknik. Många elever uppger att de inte haft undervisning i ämnet trots att uppnåendemål finns i årskurs 5 och även lärarna uttrycker en viss osäkerhet kring hur ämnet ges. Skolan har dock efter inspektionstillfället presenterat hur man arbetar med ämnet i de lägre respektive högre åldrarna; integrerat i andra ämnen och i teman. Inspektörerna bedömer trots detta att ovanstående oklarheter kvarstår och att skolan behöver analysera hur man arbetar med ämnet teknik i förhållande till kursplanemålen. Teknik måste erbjudas av skolan så att kursplanemålen i årskurs 5 kan nås.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val. Elevens val erbjuds inte på skolan, vilket inte är acceptabelt.

Personal

Av den officiella statistiken för 2004 framgår att 4,2 av 5,8 lärare per 100 elever har pedagogisk utbildning, vilket motsvarar ca 72,5 procent och är en högre andel lärare med pedagogisk utbildning än de två förevarande åren. Rektorn uppger att i dagsläget har skolan 19 lärare i grundskolan varav 16 har lärarutbildning och de som inte har sådan saknar några få poäng alternativt har speciell kompetens för de uppgifter de ansvarar för. Lärarna i förskoleklass är båda förskollärare. Totalt innebär det att drygt 85 procent av lärarna har utbildning i enlighet med författningskraven. Personalen erhåller kompetensutveckling, bl.a. har alla lärare nyligen deltagit i en utbildning i matematik. Inspektörerna bedömer att det är bra att andelen personal med pedagogisk utbildning ökat och att skolan varit aktiva i detta arbete.

Materiella resurser

Inspektörerna har granskat resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna. Inspektörerna har bedömt att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildning är goda men att skolan bör skapa rutiner för att säkerställa att alla elever i behov av svenska som andraspråk ges detta. Skolan behöver analysera hur man arbetar med ämnet teknik i förhållande till kursplanemålen. Elevens val måste erbjudas.

Datum	Ort
2006-06-20	Stockholm

Mats Peterson
Inger Tinglev